

vyrų kapų turtingiausi buvo Nr. 27B ir 28. Kape Nr. 27B rastos dvi pasaginės segės aguoniniais galais, apyrankė gyvuliniais galais, grandelė ir sagtelė, įtveriamasis peilis, įmovinis ir įtveriamasis ietigaliai, kape Nr. 28 rastos 2 pasaginės aguoniniais galais segės, apkalas, gelež. vytinės antkaklės fragmentas, 2 peiliai, įtveriamasis ietigalis, gelež. skobtas (?).

Iš atsitiktinių radinių lieka paminėti kryžinį smeigtuką, įvijinį žiedą, peilį, 5 ietigalius.

Geležies dirbiniai labai surūdiję ir, atrodo, jie nebus buvę mirusiųjų deginimo laužuose.

Sprendžiant pagal įkapes, ištirieji kapai skirtini X-XI a.

1983 ir 1985 metais antrajame Genčių kapinyne iširtas 369 m² plotas ir aptikti 32 kapai. Iš jų 6 griautiniai ir 26 degintiniai.

Valdemaras Šimėnas

KIAULEIKIŲ PLOKŠTINIS KAPINYNAS

Kiauleikių kapinynas yra Kretingos raj., Rūdaičių apyl., 4 km į R nuo Palangos, šv. Vidmantų gyvenvietės pakraštyje, buvusiam Kiauleikių kaime, neaukštoje iš P į Š besitęsiančioje kalvoje, vietinių gyventojų vadinamoje "Kirminų kalnu".

Kapinynas aptiktas XX a. pradžioje. Tada jį kasinėjo V. Nagevičius, 1941 m. - P. Baleniūnas. Pastarojo tyrinėjimų medžiaga paskelbta spaudoje. 1974 m. buvo nustatyta kapinyno apsaugos zona. 1982 m. paminklo teritoriją žvalgė MMT archeologai ir nustatė, kad radinių randama į V nuo saugomojo ploto.

Norint patikslinti kapinyno teritorijos ribas, 1984-1985 m. V kapinyno dalį žvalgė MAI. Ištyrė 93 m² plotą ir atidengė 10 IX-X a. kapų. Dalis jų apardyta kasant duobes, vykdanč žemės darbus.

Mirusieji laidoti nedeginti, stačiakampėse užapvalintais kampais, 220-150x80-55 cm dydžio duobėse, 80-35 cm gylyje. Griaučiai visai sunykę, tačiau galima nustatyti, kad mirusieji laidoti aukštieninki, ištiestomis rankomis ir kojomis. Visi mirusieji palaidoti galva į V.

Kapuose gausu įkapių, pagal kurias išskirti 4 vyrų, 4 moterų ir 2 vaikų kapai. Į kapą dėti darbo įrankiai, ginklai, aprangos reikmenys, papuošalai. Vyrams į kapą dėti icigaliai. Jie gulėjo kairėje mirusiojo pusėje, dažnai po du. Vyrų kapuose rastas vienašmenis kalavijas (k. Nr. 9), kovos peilis ir įvijų kutais puoštas diržas (k. Nr. 2), žagsalai (k. Nr. 2, 9), miniatiūrinis kapliukas (k. Nr. 4), pjauluvėlis (k. Nr. 2). Papuošalų maža. Tai lankinė gyvulinė kojele segė (k. Nr. 9), gaubtašonė trikampio skersinio pjūvio apyrankė (k. Nr. 2), įvijinis žiedas (k. Nr. 9). Daug daugiau papuošalų moterų kapuose. Tai vytinė antkaklė su kilpele ir kabliuku (k. Nr. 1), įvairūs smeigtukai: geležiniai virbo formos (k. Nr. 1, 10), žalvariniai trikampe (k. Nr. 5), ažuřine (k. Nr. 1), ir kryžine (k. Nr. 6) galvutėmis. Smeigtukų galvutės puoštos sidabro skardelėmis su mėlyno stiklo akutėmis. Kape Nr. 1 šalia smeigtuko, puošusio gaivos dangą, surasta 289 įvairiaspalvių stiklinių karoliukų. Rankos puoštos juostinėmis trikampio skersinio pjūvio (k. Nr. 5) ir įvijinėmis (k. Nr. 6) apyrankėmis, Kape Nr. 10 surastas žalv. geriamojo rago apkalas. Darbo įrankių maža - tik peiliukai (k. 5, 6, 10).

Vaikų kapai įkapėmis nesiskyrė nuo suaugusiųjų. Kape Nr. 3 surastas miniatiūrinis puodukas, trikampio skersinio pjūvio apyrankės, peiliukas. Kape Nr. 8 - antkaklė su kilpele ir kabliuku galuose, peiliukas, miniatiūrinis puodukas.

Tiek vyrų, tiek moterų ir vaikų kapuose rasta gintarinių dirbinių. Tai verpstukai (k. Nr. 3, 4, 5, 9, 10), šukų pavidalo amuletai-kabučiai (k. Nr. 4, 9), maži karoliukai (k. Nr. 9, 10). Dažnai gintariniai verpstukai būdavo įdėti į molinius miniatiūrinius

puodukus (k. Nr. 3, 4, 5). Prie žalv. radinių rasta užsikonservavusio audinio skiautelių.

Ištirtoji kapinyno dalis datuojama IX-X a. Ke-
liose vietose pastebėti sudegę kauliukai rodyti,
kad žreta turėję būti ir suardytų degintinių kapų.

Valdemaras Šimėnas

KRETINGOS RAJONO ARDOMŲ KAPINYNŲ ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI

1985 m. MAII žvalgė Kretingos raj. archeologi-
nius paminklus. Viso aplankyti 45 archeologiniai
paminklai. Išaiškinta, kad netiksliai nustatytos kai
kurių paminklų apsauginės zonos. Norint jas pa-
tikslinti, atlikti žvalgomieji Pryšmančių II ir Užpel-
kių plokštinių kapinynų kasinėjimai.

Pryšmančių II kapinynas yra 2 km į PR nuo
Pryšmančių gamybinio centro ir 1,5 km į P nuo
Pryšmančių I kapinyno, Tenžės ir Gadeikupio san-
takoje, kairiajame Gadeikupio krante, kalvelėje.
1958 m. kapinyną tyrinėjo MAII (vad. O. Navickai-
tė).

1985 m. MAII ariamame P kalvelės šlaite ištyrė
20 m² plotą ir atidengė dar 4 vaikų kapus. Vienas
kapas dvigubas. Vėsi kapai apjuosti apskritu akme-
nų vainiku, kuris buvo apardytas ir išlikęs tik PR
dalyje. Vainiko vidus užpiltas degėsių sluoksniu.
Mirusieji laidoti stačiakampėse užapvalintais kam-
pais, 165-60x65-35 cm dydžio, 70-60 cm gylio
duobėse, įkasant jas į degėsių sluoksnį. Griaučiai
beveik visiškai sunykę, išlikę tik dantys ir kauko-
lių fragmentų.

Mirusieji palaidoti skobtiniuose karstuose, gal-
va į Š (k. Nr. 1, 2, 3) ir P (k. Nr. 4).

Įkapių nedaug. Dvigubame kape abiem mirusie-
siams įdėta po peilį. Kape Nr. 3 surasta pusiau
perlaužta antkaklė su kilpele ir kabliuku galuose.